

Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека

ім. Олега Ольжича» Житомирської обласної ради

Відділ наукової інформації та бібліографії

**Гортаючи сторінки історії України
(100-річчя бою під Крутами)**

Бібліографічний список

Житомир

2018

Ще юнаки, ще майже діти,
А навкруги і смерть, і кров.
"На порох стерти, перебити!" —
Іде на Київ Муравйов.
Полків його не зупинити,
Та рано тішаться кати:
Коли стають до зброї діти,
Народ цей — не перемоги!

(Микола Луків «Крути»)

Історія Української революції 1917-1921 років – один з найбільш важливих, складних і драматичних періодів буття українського народу в ХХ столітті. Саме ця доба стала вершиною в розвитку національно-визвольної боротьби, відродження української нації та створення власної державності. Українська революція заклала основи для нових державних перспектив у майбутньому України, стала поштовхом руху до незалежності, який привів до відновлення української державності в 1991 р.

Бібліотека презентує бібліографічний список «Гортаючи сторінки історії України», присвячений відзначенню однієї з подій української революції 1917-1921 років - 100-річчю бою під Крутами, котрий для українського народу став символом героїзму та самопожертви молодого покоління в боротьбі за незалежність. Це дата, коли українці вшановують пам'ять київських студентів, які стали жертвами нерівного бою проти армії більшовиків біля селища Крути Чернігівської області.

Список познайомить користувачів з документами з історії української революції, публікаціями стосовно подій, що лягли в основу бою під Крутами (1918) між більшовицькими військами М. Муравйова та об'єднаними військами юнкерів 1-ї Київської юнацької школи ім. Б. Хмельницького та першої сотні новоствореного Студентського куреня під єдиним командуванням А. Гончаренка.

Літературу до списку включено вибірково. В межах розділів списку книги розташовані за алфавітом авторів та назв, за ними – статті з періодичних видань за зворотно-хронологічним принципом. Статті з періодичних видань, книги, які не розкривають змісту поданого матеріалу супроводжуються короткими анотаціями.

Загальна кількість бібліографічних записів становить 45 назв. Бібліографічний опис здійснено згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис: загальні вимоги та правила складання», слова та словосполучення скорочено згідно з ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою: загальні вимоги та правила».

Бібліографічний список стане у нагоді викладачам вузів, вчителям, студентам, працівникам бібліотек, широкому читацькому загалу та всім, хто цікавиться історичним минулим та сучасним України.

При складанні бібліографічного списку використані фонди Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки імені О. Ольжича та дані з сайтів бібліотек України.

Українська революція 1917-1921 років

Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 – 1921 років: указ Президента України від 22 січ. 2016р. № 17 // Офіц. вісник України. – 2016. - №8. – С .11-14.

[Винниченко, В.](#) Відродження нації [Текст] : в 3 ч. / Володимир Винниченко; відп. за вип. Н. П. Ганник. - Репр. відтвор. **вид.** 1920 р. - К. : Політ**видав** України, 1990. - (Бібліотека репринтних **видань**).

Ч. 1. - 1990. - 348 с.

Тритомна мемуарно-публіцистична праця, в якій В. Винниченко виклав власні погляди на українську революцію.

Винниченко, В. Відродження нації : в 3 ч. / Володимир. Винниченко ; відп. за вип. Н. П. Ганник. - Репр. відтвор. вид. 1920 р. - К. : Політвидав України. - 1990. - (Бібліотека репринтних видань).

Ч. 2. - 1990. - 328 с.

У другому томі історії української революції розглядається період з березня 1917 по грудень 1919 року.

[Винниченко, В.](#) Відродження нації [Текст] : в 3 ч. / Володимир Винниченко ; відп. за вип. Н. П. Ганник. - Репр. відтвор. **вид.** 1920 р. - К. : Політ**видав** України, 1990. - (Бібліотека репринтних **видань**).

Ч. 3. - 1990. - 542 с. - **Ім.** покажч.: с. 505-518. - Річевий покажч.: с. 519-535. - Бібліогр. в підрядковій прим.

Історія української революції 1917-1920 **рр.**

Єфремов, С. Публіцистика революційної доби (1917-1920 рр.) : у 2 т. / Сергій Єфремов ; [редкол. : В. Ф. Верстюк (відп.) [та ін.] ; упоряд. В. Ф. Верстюк (кер.) [та ін.] ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України, Сівер. ін-т регіональних дослідж., Держ. наук. арх. б-ка. - К. : Дух і літера. - 2013. - (Бібліотека спротиву, бібліотека надії).

Т. 1 : 9 березня 1917 р. - 28 квітня 1918 рр. - 2013. - 645, [11] с.

Мазепа, І. П.. Україна в огні й бурі революції. 1917-1920 : [спогади] / Ісаак Прохорович Мазепа. - Д. : Січ, 2002. - 334 с. - Дод.: с. 232-330.

Махорін, Г.. Українська національна революція 1917-1922 рр. та її перебіг на Житомирщині : [монографія] / Геннадій Махорін. - Житомир : Євенок О. О., 2017. - 202, [6] с. : фот., іл.

Нариси історії Української революції 1917-1921 років : у 2 кн. / Нац. Акад. Наук, Ін-т історії України; редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.]. - К. : Наукова думка. – 2011.

Кн. 1 / [В. Ф. Верстюк та ін.]. - 388 с.

Нариси історії Української революції 1917-1921 років : у 2 кн. / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України; редкол. В. А. Смолій (голова) [та ін.]. - К. : Наукова думка. – 2011.

Кн. 2 / [О. Д. Бойко та ін.]. - 2012. - 460, [4] с. : іл., фото.

Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження (1917-1921р.р)", міжнародна наукова конференція (2017 ; Київ). Матеріали Міжнародної наукової конференції "Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження (1917-1921 р.р.), 1-2 червня 2017 р.) : 100 р. боротьби ; укр. революція 1917 - 1921 / Ін-т історії України Нац. акад. наук України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Укр. ін-т нац. пам'яті, Польськ. ін-т в Києві ; [редкол.: В. Смолій (голова) та ін. ; упоряд. В. Верстюк (відп. ред.) та ін.]. - Київ ; Чернігів : Сіверський центр післядипломної освіти, 2017. - 527, [1] с. : рис., табл.

Русначенко, А. Нариси новітньої історії України = Essays of modern history of ukraine : [в 5 кн.] / Анатолій Русначенко. - Київ : Олег Філюк. – 2014 -2016.

Кн. 1. - 2014. - 474, [2] с. - Прим.: с. 416-443. - Скор.: с. 444-445.

Дане видання є спробою дати власне цілісне бачення новітньої української історії від початку ХХ століття до сучасності. В першому томі освітлено найважливіші історичні події Української Революції 1917-1923 років.

Сергійчук, В. І. Неусвідомлення України. Ставлення світу до Української державності: погляд у 1917-1921 роки з аналізом сьогодення / В. І. Сергійчук ; [худож. оформ. М. Черненко]. - Вид. 2-ге, допов. - К. : Сергійчук М. І., 2012. - 872 с.

Солдатенко, В. Ф. Україна в революційну добу. Історичні есе-хроніки : у 4 т. / В. Ф. Солдатенко. - Х. : Прапор. – 2008.

Т. 1 : Рік 1917. - 560 с.

100 років боротьби: Українська революція, 1917-1921 : [брошура] / Володимир В'ятрович [та ін.] ; ред. Тетяна Порхун. - Київ : Укр. ін-т нац. пам'яті, [2018?]. - 44 с. : фот., портр.

Шкільник, М. Україна у боротьбі за державність в 1917-1921 рр. [Текст] : спомини і роздуми / Михайло Шкільник ; упоряд., авт. передм. Владислав Верстюк, [худож. оформ. О. Я. Остапова]. - Київ : Клію, 2016. - 511, [1] с.

Солдатенко, В. Ф. Новітні тенденції й актуальні проблеми історіографічного освоєння процесів революційної доби 1917 - 1920 рр. в Україні / В. Ф. Солдатенко // Укр.іст. журн. - 2008. - № 1. - С. 75 - 88.

Бій під Крутами – боротьба заради майбутнього

Про вшанування пам'яті Героїв Крут: указ Президента України від 15 січ. 2007 р. № 15 // Уряд. кур'єр. – 2007 – 18 січ. – С. 4.

"Братня" навала. Війни Росії проти України XII-XXI ст. / Віктор Брехуненко та ін. ; [за заг. ред. В. Брехуненка]. - Київ : Віпол, 2016. - 246, [2] с. : мапи, табл., портр., іл.

Героїка трагедії Крут / [Володимир Сергійчук, упоряд.]. - К. : Україна, 2008. - 464 с. : іл.

Зарицький В. Крутянська подія / В. Зарицький ; Фондація ім. О. Ольжича. - 2-ге вид. - К. : Вид-во ім. О. Теліги, 2001. - 80 с.

Крути : збірка у пам'ять героїв Крут / упоряд.: Осип Зінкевич, Надія Зінкевич. - К. : Смолоскип, 2008. - 422 с.

Крути. Січень, 1918 року : документи, матеріали, дослідження, кіносценарій / упоряд. Я. Гаврилюк. - К. : Просвіта, 2008. - 840 с. : іл.

Крути: 29 січня 1918 р. / [передм. І. Юхновського ; упоряд. О. Бойко]. - К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2007. - 95, [1] с. : іл., фото.

Куць, Микола Матвійович. Крути : поема, поезії, переклади / Микола Куць ; [ред. В. М. Харитоненко]. - К. : Вид-во Харитоненка, 2004. - 320 с. : фот.

Назавжди вписані в історію України: пам'яті **героїв Крут**: методико-бібліографічні матеріали / [уклад.: І. Лешнівська, Г. Москович, Т. Семенів ; за ред. О. Букавіної]. - Л. : Ліга-Прес, 2011. - 20 с. : іл.

Прохода, В. Думки про Правду. До історії повстання української нації / Василь Прохода ; [передм. Ковалюк Р.]. - Дрогобич : Відродження, 2009. - 568 с.

Сорока, Ю. В. Бій під Крутами / Юрій Володимирович Сорока. - К. : Золоті Ворота, 2013. - 118, [5] с.

Сядро, В. В. 101 **героїчна** битва : ілюстрована енцикл. / [В. В. Сядро, В. М. Скляренко ; голов. ред. Н. В. Бірічева]. - Х. : Веста, 2010. - 64 с. : іл. - (Україна). - Авт. зазначено над вип. даними.

Українська революція, 1917-1921 рр.: Подвиг героїв Крут : матеріали наук. читань / [відп. ред. В. Ф. Верстюк]. - К. : Вид-во ім. О. Теліги, 2008. - 176 с.

Митюк, В. Наш земляк - герой Крут / Віктор Митюк // Слово просвіти. - 2018. - № 6 (8-14 лют.). - С. 5.

Розповідається про Павла Івановича Кольченка – гімназиста, який став на захист української державності і героїськи загинув під станцією **Крути**.

Махорін, Г. В українських реаліях героїзм - це часто плата за чийсь прорахунки, недалекоглядність і недбальство / Геннадій Махорін // Місто. - 2017. - № 4(27 січ.). - С. 7 : фот. - (29 січня - День пам'яті героїв Крут).

Бойко, О. Героїчна сторінка української революції. Бій під Крутами / О. Бойко // Історія в шк. України. - 2013. - № 1. - С. 44-47.

Пастушенко, Р. Урок на тему "Українська Народна Республіка. Бій під Крутами" :

історія України, 10 клас / Р. Пастушенко // Історія в шк. України. - 2012. - № 2. - С. 15-21.

Бойко, О. Д. Бій під Крутами: історія вивчення / О. Д. Бойко // Укр. іст. журн. - 2008. - № 2. - С. 43 - 54.

Слава, народжена в огні: бібліографічні джерела про бій під Крутами // Вісн. кн. палати. - 2008. - № 2. - С. 47-50.

Здоров, А. Хто підняв збройне повстання в Києві в січні 1918 р.? / А. Здоров // Київ. старовина. - 2007. - № 4. - С. 104-112.

Старицька-Черняхівська, Л. Пам'яті юнаків замордованих під Крутами / Л. Старицька-Черняхівська // Рідна шк. - 2000. - № 12. - С. 4-57.

Каліберда, Ю. Бій під Крутами за спогадами учасників / Ю. Каліберда // Історія в шк. України. - 1997. - № 3. - С. 8-10.

Правдюк, О. Крути в літературі і фольклорі / О. Правдюк // Народна творчість та етнографія. - 1993. - № 1. - С. 11-19.

Бій під Крутами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 12. 09. 18) – Назва з екрана.

Бій під Крутами: пам'яті героїв присв'ячується [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/biy-pid-krutamy-pam-yati-geroyiv-prysvyachuetjsya/> (дата звернення: 12. 09. 18) – Назва з екрана.

В'ятрович, В. Крути – бій за майбутнє [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/viatrovych/56ab02d9b630d/> (дата звернення: 12. 09. 18) - Назва з екрана.

До 100-річчя бою під Крутами [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.oa.edu.ua/ua/info/news/2018/20-01-02/> (дата звернення: 12. 09. 18). – Назва з екрана.

Ковальчук, М. Бій під Крутами: відомі й невідомі сторінки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/research/2014/01/29/141189/> (дата звернення: 12. 09. 18) - Назва з екрана.

100 років бою під Крутами: пам'яті героїв присв'ячується... [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://nubip.edu.ua/node/41750> (дата звернення: 12. 09. 18) – Назва з екрана.

Список підготувала

Пилипенко Л. Г.